

Universiteit Utrecht

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Disciplinegroep Fiscaal Recht

TENTAMEN
Economie voor Fiscalisten
RGOE 0150

Woensdag 17 november 2004
13.00 – 16.00 uur

INFORMATIE EN AANWIJZINGEN

- **MOTIVEER UW ANTWOORD en NOEM ALTIJD DE RELEVANTE WETSARTIKELEN**
- De antwoorden dienen **DUIDELIJK LEESBAAR** te worden geschreven.
- Iedere vraag moet beantwoord worden op een apart vel schrijfpapier.
- Indien u het antwoord op een vraag **NIET WEET**, dient u dit kenbaar te maken door een leeg vel schrijfpapier in te leveren met daarop het vraagnummer.
- Op elk antwoordvel dient u uw naam, uw universitair registratienummer (studentennummer) en het tentamenummer te noteren. Met het niet invullen van deze gegevens loopt u het risico dat uw tentamen **NIET** kan worden nagekeken. Dit is uw **EIGEN** risico.
- **→GEBRUIK VAN POTLOOD is fraudegevoelig en daarom ABSOLUUT VERBODEN.**
- **Met potlood geschreven werk wordt niet nagekeken. ←**
- Tijdens het tentamen mogen uitsluitend onbecommentarierde wetteksten worden geraadpleegd; onderstrepingen, doorhalingen en verwijzingen naar artikelnummers en jurisprudentie zijn toegestaan. Ander referentiemateriaal is niet toegestaan. Gedurende het tentamen zal er via steekproeven worden gecontroleerd. Gebruik uitsluitend kladpapier dat is uitgedeeld.

- Leg legitimatiebewijs en studentenkaart gereed voor controle.
- **GEBRUIK VAN MOBIELE TELEFOON IS NIET TOEGESTAAN.**
- Wenst u naar het toilet te gaan dan dient u vooraf toestemming te vragen aan één der surveillanten.
- Gedurende het **EERSTE HALF** uur en het **LAATSTE HALF** uur mag niemand de zaal verlaten.
- Na het eerste half uur worden geen studenten meer toegelaten.

- De **UITSLAG** van dit tentamen is uitsluitend via het programma **OSIRIS** te vernemen.
- Over de uitslag van het tentamen worden **GEEN** telefonische of e-mail mededelingen gedaan.
- **INZAGE en NABESPREKING** van het tentamen is mogelijk na aanmelding bij het secretariaat van de disciplinegroep Fiscaal Recht, tel. 030 253 9970, email: Fiscaalrecht@law.uu.nl.
- Nadere details over de inzage en de nabespreking worden kenbaar gemaakt op WebCT en studiepuntonline.
- Een fotokopie van het gemaakte werk kan worden aangevraagd bij het secretariaat van de Disciplinegroep Fiscaal Recht, Drift 17, geopend van 09.00 tot 12.30 uur, tot vier weken na de uitslag.

TENTAMENVRAAGSTUKKEN ECONOMIE VOOR FISCALISTEN NOVEMBER 2004**Opmerkingen:**

1. Altijd uw berekeningen vermelden.
2. Beschouwingen over de fiscale juistheid van het gestelde worden niet op prijs gesteld. U dient er van uit te gaan dat één en ander fiscaal gezien juist is.
3. Gebruik bij vraag 3 de bijgeleverde bijlagen.
4. Schrijf uw naam en nummer op alle bladen die u inlevert inclusief de bijgeleverde consolidatiebladen.
5. Het tentamen bestaat uit 4 vraagstukken.

VRAAGSTUK 1 (15 punten):

Juffrouw Reens heeft een kleine winkel in fournituren. Ze staat voor de opgave haar winst te bepalen. Geef vanuit de algemene beginselen van winstbepaling commentaar op de volgende gegevens (omschrijf daarbij de door u gebruikte algemene beginselen):

- A. Juffrouw Reens heeft in haar winkeltje een schilderij aan de muur dat ze voor €100 heeft gekocht en dat ook voor dat bedrag op de balans staat. Op een dag komt een kunstkenner en die biedt aan het doek te kopen voor €30.000. Juffrouw Reens besluit het schilderij voortaan op €30.000 te waarderen en de waardevermindering tot haar winst te rekenen.
- B. Er wordt een kast gekocht om koopwaar in uit te stallen. Deze kast heeft een verkrijgingprijs van €40.000 en een levensduur van 10 jaar. Het aankoopbedrag zal pas in het volgende boekjaar worden betaald. Juffrouw Reens wil de kast daarom in het volgende boekjaar geheel ten laste van haar winst brengen.

VRAAGSTUK 2 (30 punten):**Gegevens:**

De Ridderkerkse boekhouder ome Johan ontwikkelt in zijn avonduren een winstbepalingstelsel waarin hij zijn ideeën over de bedrijfseconomische winstbepaling neerlegt. De handhavingdoelstelling van dit stelsel is het handhaven van de beginvoorraad voorzover deze is gefinancierd met eigen vermogen. Voorraden worden binnen dit stelsel gewaardeerd tegen de vervangingswaarde. De belangrijkste kenmerken van het stelsel van ome Johan zijn:

- Gedurende het jaar worden prijsveranderingen van de voorraad geboekt op de rekening 'Waardeveranderingen voorraad'.
- Aan het einde van het jaar wordt berekend met welk bedrag de beginvoorraad in waarde is gestegen, zo deze aan het einde van de periode nog geheel in voorraad zou zijn geweest. Dit bedrag wordt verrekend met het saldo op de rekening 'waardeveranderingen voorraad' op de volgende wijze:
 - o Voorzover de beginvoorraad gefinancierd is met vreemd vermogen, is sprake van een financieringswinst.
 - o Voorzover de beginvoorraad gefinancierd is met eigen vermogen, is sprake van een herwaardering.
 - o Het restant (of een eventueel tekort) op de rekening 'waardeveranderingen voorraad' dat na de bovenstaande regels overblijft, wordt beschouwd als een speculatief resultaat.
- Als financieringsverhouding wordt uitgegaan van de verhouding zoals die uit de beginbalans blijkt.

In het artikel dat ome Johan over zijn stelsel schrijft, gebruikt hij het volgende voorbeeld:

Beginbalans			
Voorraad (100 stuks a €1)	100	Eigen vermogen	60
		Vreemd vermogen	40
	-----		----
	100		100

De volgende feiten doen zich voor:

1. De prijs van de voorraden stijgt naar €1,50 per stuk.
2. De onderneming koopt 30 stuks in. Het bedrag zal later worden betaald.
3. Er worden 50 stuks van de voorraad verkocht voor €4 per stuk. Dit bedrag wordt voor 50% per bank ontvangen en voor het overige per kas.
4. De onderneming koopt 40 stuks voorraad in voor €2 per stuk tegen een betaling per bank.
5. De rekening 'Waardeveranderingen voorraad' wordt afgewikkeld op de hiervoor beschreven wijze.

Gevraagd:

- A. De bedrijfseconomische winstbepalingstelsels kunnen worden onderverdeeld in 3 hoofdgroepen. Noem deze drie hoofdgroepen en geef een korte omschrijving van de handhavingdoelstelling per hoofdgroep.
- B. Geef aan tot welk van de bij A. bedoelde groepen het stelsel van ome Johan behoort.

- C. Vanuit het klassieke Nederlandse vervangingswaardestelsel kan kritiek worden gegeven op de handhavingdoelstelling van het stelsel van ome Johan. Welke kritiek is dit en geef aan waarom.
- D. Geef van de bovengenoemde feiten de journaalposten zoals die behoren bij het stelsel van ome Johan.
- E. Geef de verlies en winstrekening volgens het stelsel van ome Johan.

VRAAGSTUK 3 (30 punten):**Gegevens:**

Een moedervereniging waardeert haar 100% dochter tegen de onvolkomen vermogensmutatiemethode. Op het tijdstip van verkrijging had de dochter de volgende balans:

Balans dochter op moment verkrijging			
Activa	150	Aandelen kapitaal	100
		Winstreserve	20
		Schuld	30
	----		----
	150		150

Verder is het volgende gegeven:

- Tot de activa op de balans van de dochter behoort een pand met een boekwaarde van 100. Volgens de maatstaven van de moeder heeft dit pand een waarde van 110.
- De moeder betaalde 160 voor het verkrijgen van 100% van de aandelen in de dochter.

Na een aantal jaren stellen de moeder en de dochter hun jaarrekeningen op. De volgende balansen en resultatenrekeningen resulteren met betrekking tot jaar 20:

Balans moeder			
Pand	100	Aandelen kapitaal	250
Debiteuren	60	Winst boekjaar	607
Te ontvangen dividend	10	Herwaardering pand	10
Deelneming	697		
	----		----
	867		867

Verlies en winst rekening moeder			
Afschrijving pand	10	Omzet	500
Kostprijs verkopen	400	Resultaat deelneming	517
Winst boekjaar	607		
	----		----
	1017		1017

Balans dochter

Pand	80	Aandelen kapitaal	100
Voorraad	325	Winst reserves	80
Bank	342	Winst boekjaar	517
		Schuld aan moeder	40
		Te betalen dividend	10
	-----		-----
	747		747

Verlies en winst rekening dochter

Afschrijving pand	8	Omzet	1000
Kostprijs verkopen	475		
Winst boekjaar	517		
	-----		-----
	1000		1000

Met betrekking tot het bovenstaande geldt het volgende:

- Het pand op de balans van de dochter heeft een vervangingswaarde van 95. [Voor de hoogte van de afschrijvingen heeft dit gegeven geen gevolgen]
- Behoudens de deelneming in de weergegeven dochter, heeft de moeder geen deelnemingen.
- De dochter handelt in twee soorten goederen: Tegels en planken. De voorraden hiervan staan geadmistreerd op de rekening Voorraad. Volgens de administratieve regels van de moeder moeten deze twee afzonderlijk geadmistreerd worden.
- De tegels zijn in de loop van het jaar door de dochter van derden gekocht. De gehele aankoop is aan het einde van het jaar in voorraad.
- Met betrekking tot de planken gelden de volgende gegevens:
 - o Aan het begin van het jaar waren geen planken in voorraad bij de moeder of de dochter.
 - o In de loop van het jaar zijn alle planken door de moeder ingekocht. Het ging om 200 stuks. Alle inkopen werden direct doorgeleverd aan de dochter.
 - o De dochter heeft naast de door haar moeder geleverde planken 100 planken aangekocht van een derde a €1 per plank. Bij het bepalen van de (geconsolideerde) winst worden deze planken geacht het eerst te zijn geleverd.
 - o De dochter heeft in totaal 250 planken verkocht.

LET OP!!!! BIJ DE BEANTWOORDING VAN VRAAG D EN E DIENT U GEBRUIK TE MAKEN VAN DE BIJ HET TENTAMEN BEHORENDE BIJLAGEN

VERGEET NIET UW NAAM EN NUMMER OP DE CONSOLIDATIEBLADEN
TE SCHRIJVEN

Opmerking: Indien een geconsolideerde post op nihil eindigt, dient u dit aan te geven met een streepje '-' in zowel de debet als de credit kolom.

Gevraagd:

- A. Welke journaalpost heeft de moeder gemaakt bij de verkrijging van de dochter?
- B. Waarom staat er geen goodwill op de balans van de moeder van jaar 20?

De volgende vragen hebben betrekking op jaar 20:

- C. Geef de eliminatieposten naar aanleiding van bovenstaande gegevens. (U dient duidelijk aan te geven of de eliminatieboekingsbetrekking heeft op de balans of op de verlies en winst rekening.)
- D. Stel de geconsolideerde balans samen.
- E. Stel de geconsolideerde verlies en winst rekening samen.

VRAAGSTUK 4 (25 punten):**Gegevens:**

De rijdende apotheek (handelend in macrobiotische geneesmiddelen en gezondheidspreparaten) heeft de volgende bedrijfseconomische begin – en eindbalans:

Bedrijfseconomische balans					
	<i>1/1</i>	<i>31/12</i>		<i>1/1</i>	<i>31/12</i>
Machines	100.000	135.000	Eigen vermogen	80.000	105.500
Voorraad	10.000	9.000	Vreemd vermogen	48.000	52.500
Debiteuren	8.000	6.000			
Kas	10.000	8.000			
	-----	-----		-----	-----
	128.000	158.000		128.000	158.000

Bedrijfseconomische verlies en winstrekening			
Afschrijving machines	5.000	Verkoopwinst op machine	2.000
Kostprijsverkopen	8.500	Opbrengst verkopen	40.000
Verlies op debiteuren	2.000		
Winst boekjaar	26.500		
	-----		-----
	42.000		42.000

Fiscale beginbalans			
Machines	90.000	Fiscaal vermogen	66.750
Voorraad	7.150	Afschrijving dubieuze debiteuren	400
Debiteuren	8.000	Vreemd vermogen	48.000
Kas	10.000		
	-----		-----
	115.150		115.150

Voorts is het volgende gegeven:

- Met betrekking tot de rekening machines is het volgende gegeven:
 - o In de loop van het jaar is machine A verkocht. Bedrijfseconomisch was de boekwaarde van deze machine 10, fiscaal 8. Met de boekwinst werd een herinvesteringsreserve gevormd. Over deze machine wordt in dit jaar niet afgeschreven.
 - o Op 1 december werd een vervangende machine B aanschaf. De herinvesteringsreserve werd daarbij (zoveel mogelijk) afgeboekt. Over deze machine wordt gedurende een half jaar afgeschreven.
 - o Tevens werd machine C aanschaf. Deze had een aanschafprijs van 5 en werd fiscaal in één keer vervroegd afgeschreven tot een boekwaarde van nihil.
 - o Fiscaal wordt een afschrijvingspercentage gebruikt van 4% op jaarbasis.
- Met betrekking tot voorraden geldt het volgende:
 - o Voorraden worden bedrijfseconomisch gewaardeerd volgens het lifosysteem.
 - o Fiscaal wordt het ijzeren voorraadstelsel toegepast, waarbij een ijzeren voorraad geldt van 950 stuks met een ijzeren prijs van €8 per stuk.
 - o In de loop van het jaar is de inkoopwaarde van de goederen gestegen van €9 per stuk aan het begin van het jaar tot €16 aan het einde van het jaar.

- In chronologische volgorde hebben zich de volgende goederenbewegingen voor gedaan:
 - Beginvoorraad: 1000 stuks (kostprijs €10 per stuk)
 - Inkoop 500 stuks
 - Verkoop 600 stuks
- Bedrijfseconomisch worden verliezen uit wanbetaling door debiteuren verantwoord in het jaar waarin daadwerkelijk komt vast te staan dat de debiteuren niet zullen betalen, bijvoorbeeld door faillissement. Fiscaal wordt de statische methode toegepast waarbij ervan uitgegaan wordt dat 5% van nominale waarde van de debiteuren niet zullen betalen.
- De eigenaar van de rijdende apotheek heeft uit privé-middelen een bedrag van €5.000 in de kas van de onderneming gestort. In de loop van het jaar heeft hij voorts €6.000 uit de kas van de onderneming mee naar huis genomen.

Gevraagd:

- A. Stel de fiscale eindbalans samen.
- B. Stel de fiscale beginbalans samen.
- C. Geef de fiscale vermogensvergelijking.

